

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työttömyysturvalain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Johdanto

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työttömyysturvalakia, työttömyyskassalakia ja lakia työttömyysetuuksien rahoituksesta. Muutokset koskisivat palkansaajan työssäoloehtoaa, työttömyysetuuden sovittelua ja työttömyysetuusoikeuden alkamisen ajankohtaa sekä työttömyysetuuksiin maksettavia lapsikorotuksia.

Tausta

Hallitusohjelman osiossa 4.3, Työhön kannustava sosiaaliturva, linjataan sosiaaliturvan uudistamisesta siten, että järjestelmä on yksinkertaisempi ja työhön kannustavampi. Hallitusohjelman mukaan osana tätä kokonaisuutta niin kutsuttu lomakorvausten jaksotus palautetaan ja että työttömyysturvan omavastuupäivät palautetaan viidestä seitsemään. Työttömiä kannustetaan kokopäivätyöhön poistamalla työttömyysturvan suojaosat. Lisäksi työttömyysetuuksiin maksettavat lapsikorotukset poistetaan.

Palkansaajan työssäoloehtoaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että palkansaajan työssäoloehdon ja siten työttömyyspäivärahaoikeuden kertymisen perusteeksi tulisi nykyisen kalenteriviikkokohtaisen työtuntimäärän ja palkkaedellytyksen sijasta palkansaajalle palkkatyöstä maksettu vakuutuksenalainen vakiintunut tulo. Ansiopäivärahan määräytymistä koskeviin säännöksiin tehtäisiin palkansaajan työssäoloehdon muuttamisesta seuraavat muutokset. Lisäksi palkansaajan työssäoloehto pidennettäisiin nykyisestä 26 kalenteriviikosta 12 työssäoloehtokuukauteen.

Lausunnonantajia pyydetään huomioimaan, että työssäoloehdon tuloperusteisuutta koskevat ehdotukset ovat olleet pääpiirteittäin saman sisältöisenä lausuntokierroksella 21.6. – 12.8.2022. Tämän lausuntokierroksen materiaalit löytyvät osoitteesta <https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=996105bb-cca4-4248-a287-b159d4c8154f>.

Edellä mainittuun lausuntokierrokseen verrattuna esitykseen on päivitetty työssäoloehtoaa kerryttävät tulorajat (TTL 5 luku 4 § 1 mom.) ja muutettu pykälää, joka koskee poikkeuksia työssäoloehdon maksuperusteiseen kertymiseen (TTL 5 luku 4 b §).

Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on pääministeri Orpon hallituksen hallitusohjelman osion 4.3, Työhön kannustava sosiaaliturva, linjausten mukaisesti yksinkertaistaa työttömyysturvajärjestelmää ja lisätä työllisyyttä parantamalla työllistymiseen liittyviä kannustimia. Tässä esityksessä ehdotetuilla muutoksilla työttömyysetuusmenon tavoitellaan vähentyvän noin 500 miljoonalla eurolla, mikä vahvistaisi julkista taloutta nettomääräisesti noin 250 miljoonalla eurolla. Julkisen talouden tavoitellaan vahvistuvan myös työllisyysvaikutuksen kautta. Tässä esityksessä ehdotettujen muutosten tavoiteltu työllisyysvaikutus on noin 20 000 henkilöä, minkä arvioidaan vahvistavan julkista taloutta noin 550 miljoonalla eurolla.

Julkisen talouden ja työllisyyden vahvistumisen lisäksi palkansaajan työssäoloehdon kehittämisen tavoitteena on, että työssäoloehdossa otettaisiin nykyistä paremmin huomioon työmarkkinoiden muutos ja digitalisaation mahdollisuudet. Tavoitteena on huomioida kansallisen tulotietorekisterin tarjoamat mahdollisuudet siten, että päivärahaoikeutta tutkittaessa ja päivärahaetuuksia myönnettäessä tarvittavat tulotiedot saataisiin ensisijaisesti tulorekisteristä, ja että esitetyt muutokset parantaisivat tulotietorekisterin hyödynnettävyyttä työttömyysturvan toimeenpanossa.

Esityksen tavoitteena on myös selkeyttää ja yksinkertaistaa työttömyyspäivärahan määräytymisperusteita. Tarkoituksena on, että määräytymisperusteet ovat etuuden hakijalle ymmärrettävät ja että ansiopäiväraha vastaisi nykyistä paremmin hakijan vakiintunutta tulotasoa.

Työttömyysetuuden sovittelun suojaosan poistamista ja etuuden lapsikorotusten poistamista koskevat etuudet lisääisivät työttömyysturvan lineaarisuutta ja etuuden samankaltaisuutta työttömyysetuuden ja muiden toimeentuloa turvaavien etuuksien välillä. Tämä johtuu siitä, että esimerkiksi sairaus-vakuutuslain perusteella maksettaviin etuuksiin ei sisälly lapsikorotuksia tai mainittuja suojaosia. Tältä osin esitystä voidaan pitää yhdensuuntaisena hallitusohjelmaan sisältyvien sosiaaliturvan uudistamista ja niin kutsuttua yleistukea koskevien tavoitteiden kanssa.

Vastausohjeet vastaanottajille

Annetut lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan tässä palvelussa (lausuntopalvelu.fi) sekä hankkeen internet-sivuilla valtioneuvoston Hankeikkunassa.

Annetut lausunnot otetaan huomioon hallituksen esityksen jatkovalmistelussa.

Lausunnot pyydetään jättämään mieluiten lausuntopalvelu.fi-palvelun kautta.

Lausunnon voi myös jättää sosiaali- ja terveysministeriön kirjaamoon (kirjaamo.stm@gov.fi). Saatteessa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/20721/2023 ja hanketunniste STM048:00/2023.

Postitse lausunnon voi toimittaa osoitteeseen: Sosiaali- ja terveysministeriö, PL 33, 00023 VALTIONEUVOSTO

VAHVA-asianhallintajärjestelmää käyttäviä ministeriöitä pyydetään kuitenkin viemään lausuntonsa suoraan kyseiselle asialle VAHVA:ssa.

HUOM! Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse, jos vastaaja vastaa lausuntopalvelun kautta.

Aikataulu

Lausunnot pyydetään toimittamaan 15.9.2023 klo 16 mennessä. Lausuntoaika on tavanomaista lyhyempi johtuen budjettilakien valmisteluaikataulusta.

Valmistelijat

Lisätietoa lausuntopyynnöstä antavat:

hallitusneuvos Marjaana Maisonlahti, puh. 0295 163 288, etunimi.sukunimi@gov.fi

erityisasiantuntija Joni Rehunen, puh. 0295 163 435, etunimi.sukunimi@gov.fi

hallitusneuvos Timo Meling, puh. 0295 049084, etunimi.sukunimi@gov.fi (TTL 2 ja 2 a lukuja koskevat muutokset)

Linkit

<https://stm.fi/hanke?tunnus=STM048:00/2023>

<https://stm.fi/sv/projekt?tunnus=STM048:00/2023>

Liitteet:

[Luonnos HE laeiksi työttömyysturvalain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta, lausuntokierros.pdf](#)

[Propositionens huvudsakliga innehåll och paragrafer.pdf](#)

Jakelu:

Akava

Ammattiliitto Pro

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus (KEHA-keskus)

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Eläketurvakeskus

Espoon kuntakokeilu

Etelä-Pohjanmaan seudun kuntakokeilu Alavus

Etelä-Pohjanmaan seudun kuntakokeilu Isojoki

Etelä-Pohjanmaan seudun kuntakokeilu Karijoki

Etelä-Pohjanmaan seudun kuntakokeilu Kauhajoki

Etelä-Pohjanmaan seudun kuntakokeilu Kurikka

Etelä-Pohjanmaan seudun kuntakokeilu Soini

Etelä-Pohjanmaan seudun kuntakokeilu Teuva

Etelä-Pohjanmaan TE-toimisto

Etelä-Savon TE-toimisto
Finanssivalvonta
Helsingin kuntakokeilu
Hämeen TE-toimisto
Hämeenlinnan seudun kuntakokeilu Hattula
Hämeenlinnan seudun kuntakokeilu Hämeenlinna
Hämeenlinnan seudun kuntakokeilu Janakkala
Joensuun seudun kuntakokeilu Joensuu
Joensuun seudun kuntakokeilu Kontiolahti
Joensuun seudun kuntakokeilu Liperi
Joensuun seudun kuntakokeilu Outokumpu
Joensuun seudun kuntakokeilu Polvijärvi
Jyväskylän seudun kuntakokeilu Jyväskylä
Jyväskylän seudun kuntakokeilu Laukaa
Jyväskylän seudun kuntakokeilu Muurame
Jyväskylän seudun kuntakokeilu Äänekoski
Jämsä-Keuruu-Saarijärvi kuntakokeilu Jämsä
Jämsä-Keuruu-Saarijärvi kuntakokeilu Keuruu
Jämsä-Keuruu-Saarijärvi kuntakokeilu Saarijärvi
Kaakkois-Suomen TE-toimisto
Kainuun seudun kuntakokeilu Hyrynsalmi
Kainuun seudun kuntakokeilu Kajaani
Kainuun seudun kuntakokeilu Kuhmo
Kainuun seudun kuntakokeilu Paltamo
Kainuun seudun kuntakokeilu Ristijärvi
Kainuun seudun kuntakokeilu Sotkamo
Kainuun seudun kuntakokeilu Suomusalmi
Kainuun TE-toimisto
Kansaneläkelaitos
Keski-Suomen TE-toimisto
Kokkolan seudun kuntakokeilu Halsua
Kokkolan seudun kuntakokeilu Kannus
Kokkolan seudun kuntakokeilu Kaustinen
Kokkolan seudun kuntakokeilu Kokkola
Kokkolan seudun kuntakokeilu Lestijärvi
Kokkolan seudun kuntakokeilu Perho
Kokkolan seudun kuntakokeilu Toholampi
Kokkolan seudun kuntakokeilu Veteli
Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT
Kuopion seudun kuntakokeilu Iisalmi
Kuopion seudun kuntakokeilu Kuopio
Kuopion seudun kuntakokeilu Lapinlahti
Kuopion seudun kuntakokeilu Siilinjärvi
Kuopion seudun kuntakokeilu Sonkajärvi
Kuopion seudun kuntakokeilu Vieremä
Lahden seudun kuntakokeilu Asikkala
Lahden seudun kuntakokeilu Hollola
Lahden seudun kuntakokeilu Kärkölä
Lahden seudun kuntakokeilu Lahti
Lahden seudun kuntakokeilu Orimattila
Lapin TE-toimisto

Lapsiasiavaltuutettu
Mikkelin seudun kuntakokeilu Hirvensalmi
Mikkelin seudun kuntakokeilu Juva
Mikkelin seudun kuntakokeilu Kangasniemi
Mikkelin seudun kuntakokeilu Mikkelin
Mikkelin seudun kuntakokeilu Mäntyharju
Mikkelin seudun kuntakokeilu Pertunmaa
Mikkelin seudun kuntakokeilu Puumala
Oikeusministeriö
Oulun seudun kuntakokeilu Hailuoto
Oulun seudun kuntakokeilu li
Oulun seudun kuntakokeilu Kempele
Oulun seudun kuntakokeilu Liminka
Oulun seudun kuntakokeilu Lumijoki
Oulun seudun kuntakokeilu Muhos
Oulun seudun kuntakokeilu Oulu
Oulun seudun kuntakokeilu Tyrnävä
Pirkanmaan kuntakokeilu Akaa
Pirkanmaan kuntakokeilu Hämeenkyrö
Pirkanmaan kuntakokeilu Ikaalinen
Pirkanmaan kuntakokeilu Juupajoki
Pirkanmaan kuntakokeilu Kangasala
Pirkanmaan kuntakokeilu Kihniö
Pirkanmaan kuntakokeilu Lempäälä
Pirkanmaan kuntakokeilu Mänttä-Vilppula
Pirkanmaan kuntakokeilu Nokia
Pirkanmaan kuntakokeilu Orivesi
Pirkanmaan kuntakokeilu Parkano
Pirkanmaan kuntakokeilu Pirkkala
Pirkanmaan kuntakokeilu Punkalaidun
Pirkanmaan kuntakokeilu Pälkäne
Pirkanmaan kuntakokeilu Ruovesi
Pirkanmaan kuntakokeilu Sastamala
Pirkanmaan kuntakokeilu Tampere
Pirkanmaan kuntakokeilu Urjala
Pirkanmaan kuntakokeilu Valkeakoski
Pirkanmaan kuntakokeilu Vesilahti
Pirkanmaan kuntakokeilu Virrat
Pirkanmaan kuntakokeilu Ylöjärvi
Pirkanmaan TE-toimisto
Pohjanmaan TE-toimisto
Pohjois-Karjalan TE-toimisto
Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto
Pohjois-Savon TE-toimisto
Porin seudun kuntakokeilu Kokemäki
Porin seudun kuntakokeilu Pori
Porin seudun kuntakokeilu Ulvila
Porvoon kuntakokeilu
Raahen seudun kuntakokeilu Pyhäjoki
Raahen seudun kuntakokeilu Raahe
Raahen seudun kuntakokeilu Siikajoki

Raaseporin ja Hangon kuntakokeilu Hanko
Raaseporin ja Hangon kuntakokeilu Raasepori
Rovaniemen seudun kuntakokeilu Kemijärvi
Rovaniemen seudun kuntakokeilu Rovaniemi
Rovaniemen seudun kuntakokeilu Sodankylä
Rovaniemen seudun kuntakokeilu Tornio
Salon seudun kuntakokeilu Koski TI
Salon seudun kuntakokeilu Marttila
Salon seudun kuntakokeilu Salo
Satakunnan TE-toimisto
Savonlinnan kuntakokeilu
Seinäjoen ja Ilmajoen kuntakokeilu Ilmajoki
Seinäjoen ja Ilmajoen kuntakokeilu Seinäjoki
Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta
SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
STTK
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK
Suomen Kuntaliitto
Suomen yrittäjät
Turun seudun kuntakokeilu Laitila
Turun seudun kuntakokeilu Paimio
Turun seudun kuntakokeilu Sauvo
Turun seudun kuntakokeilu Turku
Turun seudun kuntakokeilu Uusikaupunki
Työ- ja elinkeinoministeriö
Työllisyysrahasto
Työttömien Keskusjärjestö ry
Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry
Uudenmaan ELY-keskus
Uudenmaan TE-toimisto
Vakuutusosasto
Valtiovarainministeriö
Vantaan ja Keravan kuntakokeilu Kerava
Vantaan ja Keravan kuntakokeilu Vantaa
Varsinais-Suomen TE-toimisto
Ylivieskan seudun kuntakokeilu Alavieska
Ylivieskan seudun kuntakokeilu Kalajoki
Ylivieskan seudun kuntakokeilu Merijärvi
Ylivieskan seudun kuntakokeilu Oulainen
Ylivieskan seudun kuntakokeilu Ylivieska
Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet

Lausunnonantajan lausunto

Lausuttavaa palkansaajan työssäoloehdon pidentämistä koskevasta muutoksesta? (TTL 5 luku)

Lausuttavaa palkansaajan työssäoloehdon kertymistä koskevista muutoksista? (TTL 5 luku ja asetusmuutokset)

Lausuttavaa ansiopäivärahan perusteena olevan palkan määrittelystä? (TTL 6 luku ja asetusmuutokset)

Lausuttavaa TTL 5 ja 6 luvun muutosten vaikutuksesta työttömyysetuuden maksamisen työvoimapolitiittisiin edellytyksiin? (TTL 2 ja 2 a luku sekä 14 luvun 1 c §)

Lausuttavaa työttömyysetuuden sovittelun suojaosasta luopumisesta? (TTL 4 luku)

Lausuttavaa lapsikorotusten poistamisesta? (TTL 6 ja 7 luku)

Lausuttavaa omavastuuajan pidentämisestä? (TTL 5 ja 7 luku)

Lausuttavaa esityksen taloudellisista ja kansalaisvaikutuksista (ml. vaikutukset julkiseen talouteen, työllisyyteen ja kuntiin)?

Lausuttavaa muista vaikutuksista (ml. vaikutukset viranomaisiin ja yrityksiin)? TE-hallinnon henkilöstöä edustavaa tahoa pyydetään arvioimaan vaikutuksia TE-hallinnon henkilöstöön ja sen tehtäviin, erityisesti TTL 14 luku 1 c §:n osalta.

Lausuttavaa siitä miten muutosten vaikutuksia voitaisiin seurata ja arvioida jälkikäteen?

Lausuttavaa voimaantulosta ja siirtymäsäännöksestä?

Muuta lausuttavaa esityksestä?

Siika-aho Liisa
Sosiaali- ja terveysministeriö

Ruuskanen Krista
Sosiaali- ja terveysministeriö